

Kenya Medical Association

NATIONAL EXECUTIVE

KMA CENTRE, CHYULU ROAD, P.O. BOX 48502 – 00100 GPO, NAIROBI - KENYA

Mobile: +254 722 275 695

Email: nec@kma.co.ke

Website: www.kma.co.ke

27th Septemba 2020

HABARI KWA VYOMBO VYA HABARI KUHUSU COVID19

Chama cha Madaktari cha Kenya KMA, ni chama cha kitaalam kinachowaleta pamoja madaktari waliosajiliwa nchini Kenya na dhamira pacha ya kutetea ustawi wa madaktari na kutetea huduma bora za afya kwa wote. Kamati ya ushauri wa COVID19 wa KMA CRAC ilifanya mkutano wake wa 19 mnamo Jumatano tarehe 23 Septemba 2020 na iliona ni muhimu kuhutubia taifa kutoka upande wa matibabu.

Maswala machache yaliyoshughulikiwa ni kama ifuatavyo:

1. KWENYE UTAYARISHAJI WA MFUMO WA KUPIMA COVID19

Ngazi ya upimaji ya COVID19 bado iko chini kwa sababu ya chagamkoo kadhaa. Kwa hivyo hatuwezi kupata picha kamili ya janga. Licha ya ushauri kadhaa juu ya upimaji wa COVID19, hakuna dalili juu ya kuboreshwa kwa **kiwango** cha upimaji.

Kwa siku za usoni, uimarishaji wa mfumo wa afya kupitia utoaji wa bidhaa za kutosha na kuajiri idadi ya kutosha ya wafanyikazi wa afya itasaidia kupunguza uwezo mdogo wa upimaji.

2 ULINZI WA WAFANYAKAZI WA AFYA

Viwango vya Afya na usalama kazini nchini bado vinabadilika na wafanyikazi wa afya katika kaunti zingine bado hawajapata vifaa vya kinga binafsi - **PPE** bora za kutosha kwa matumizi yao wakati wa kazi.

KMA inaendelea kuhimiza na kusisitiza kipaumbele cha usalama wa wafanyikazi wa afya kupitia utoaji wa PPE ya kutosha, utoaji wa mafunzo ya ugonjwa huu, na msaada wa kisaikolojia.

Chama kinampongeza Rais na Baraza la Mawaziri kwa kuidhinisha **kifurushi na ustawi wa wafanyikazi wa afya** na inatoa wito wa ufuatiliaji wa haraka wa utekelezaji wake.

3 KUHUSU KULEGEZA HATUA ZA UHAHIDI WA COVID19

Hatua za kupunguza COVID19 zimeagizwa na serikali kupitia wizara ya afya. Usafi wa mikono kwa kunawa kwa sabuni na maji, kuvaa vinyago, kuangalia umbali wa kijamii na kuzuia maeneo ya umma yenye watu wengi na kusafiri kwa lazima kunabaki kuwa jiwe la msingi la kupunguza COVID19.

Mikusanyiko kadhaa ya hivi karibuni ya kisiasa iliyofanyika bila kuzingatia hatua za kuzuia za COVID-19 hutuma ujumbe mbaya kwa umma. Wananchi watafuata nyayo za wanasisia na kulegeza kufuata hatua za COVID19. Hakuna faida kabisa ya kuhatarisha uongezekaji unaooweza kuzuilika kwa idadi ya maambukizo ya COVID19 kwenye madhabahu ya siasa. Uongezekaji wowote katika kesi za COVID19 utaathiri wafanyikazi wa afya kwa kiasi kikubwa zaidi kuliko kundi lingine la Wakenya. Kenya imefanya vizuri katika upunguzaji wa COVID19. Wanasisia hawapaswi kubadili faida hii.

Wizara ya Afya inapaswa kuongeza mawasiliano ya hatari ya COVID19 kwa umma,

4. KWENYE UFUNGUZI WA SHULE

Sababu ya taasisi za elimu kufungwa ilikuwa kupunguza mwingiliano wa mwili na hivyo kupunguza hatari ya kuambukizwa kwa COVID-19 ya jamii nchini Kenya. Kuna dalili kwamba shule zinaweza kufunguliwa mwezi ujao Oktoba 2020.

Ili kuhalalisha kufungua tena taasisi hizi lazima kuwe na:

- Ushahidi wa kuwa ugonjwa wa janga la janga unajulikana
- Hatari ya maambukizi ya jamii huondolewa au kupunguzwa kwa kiasi kikubwa
- Nchi imejiandaa kushughulikia uwezekano wowote wa kuongezeka kwa maambukizi ambayo inaweza kusababishwa na kufunguliwa
- Hatua zimechukuliwa kuhakikisha kuwa mazingira ya shule ni salama na yenye afya.

Chama cha KMA kilipendekeza mabo kadhaa

1. Uteuzi wa **vituo vya kutengwa na matibabu vya COVID-19** kufikia kaunti zote. Jaribio lilifanywa kufanya hivyo kufuatia maagizo ya rais vile vile. Hii ilifanikiwa.
2. Jaribio lilifanywa **kuajiri rasilimali watu ya ziada kwa afya** kushughulikia upungufu na kujiandaa kwa uwezekano wa kuongezeka kwa maambukizi wakati vizuizi vya harakati vimeondolewa. Rasilimali watu kwa usimamizi wa afya imeonekana kuwa hali ngumu zaidi ya janga hilo. Anzisha utaratibu wa kati wa kusimamia rasilimali watu kwa afya ili kuhakikisha kuwa katika maamuzi yajayo kama yale tunayopendekeza kwa muda mfupi yanaweza kufanywa na mamlaka inayofaa ambayo ina habari muhimu ya kufanya hivyo. Hii itafanikiwa kupitia kuanzishwa kwa **Tume ya Huduma ya Afya HEALTH SERVICE COMMISSION**.
3. KMA kwa kushirikiana na vyama vingine vya huduma za afya zinawezesha **mafunzo haya kwa wafanyikazi wa afya juu ya usimamizi wa janga** hili. Washirika wengine pia wanafanya sehemu yao.
4. Kanuni zinazoruhusu **karantini** inayotokana na makazi na kutengwa zimewekwa.
5. Bado kuna changamoto katika kupata mnyororo ili kuhakikisha **Vifaa vya kutosha vya Kinga PPE** na vifaa vingine kwa vituo vyetu vya afya. Jaribio zuri limefanywa kwa hili.
6. Kumekuwa na jaribio la **kufungua tena hospitali zetu na vituo vya afya** ili kukabiliana na hali zingine za kiafya ambazo zimeenea nchini
7. Mipango ya **kufungua tena taasisi za mafunzo ya afya** na kinga inayofaa kusaidia mfumo wa afya wakati huu wa hitaji kubwa iko katika viwango vya juu, na taasisi zingine zinaendelea sehemu ya programu zao za masomo mkondoni. Taasisi zinahitaji kusonga kwa kasi kufungua.
8. Taasisi za elimu zitahitaji kuhakikisha kuwa zinapata huduma za afya, pamoja na inapowezekana, wahudumu wa afya walioteuliwa kuwatumia wanafunzi endapo wataugua. Hii inahusiana na hitaji la kuhakikisha kuwa kuna wahudumu wa afya wa kutosha katika taasisi za kujifunza ili kuwezesha tathmini ya idadi ya wanafunzi.
9. Chama hicho kinatumai kuwa taasisi za kujifunza zitahakikisha kuwa zinapata **vifaa vya usafi** na zina **kanuni** za kuhakikisha hatari za kiafya kwa wanafunzi zinapunguzwa. Kuzingatia lazima kuwekwa kwa utunzaji wa wanafunzi na waalimu walio na hali mbaya
10. Hatua lazima zifanyike kwa **afya ya akili** na afya njema na wanafunzi na walimu kwenda kwenye mazingira mapya.
11. Chama kinapendekeza **mpango wazi** uwekwe ikiwa milipuko katika shule na taasisi za kujifunza zitatokea.

Tunapoingia katika siku zijazo zisizo na uhakika ambazo tunapaswa kuishi na changamoto za afya, KMA inahimiza serikali iendelee kulenga kutoa Chanjo ya Afya kwa Wakenya wote kupitia njia ya '**Jenga Nyuma Bora**' ya WHO ambapo mifumo ya afya lazima iachwe bora baada ya COVID19 na uwekezaji mzuri katika nguzo zote za huduma ya afya, na haswa wafanyikazi wa afya.

Imesainiwa,

Dr. Were Onyino
Rais